

Beartas Frithbhulaíochta Frithbhulaíochta ar Líne

Tá sé mar aidhm ag Scoil Chualann a chinntiú go bhfuil leanaí sábháilte agus go mbraitheann siad sábháilte ó bhulaíocht, ciapadh agus idirdhealú. Tá an scoil seo tiomanta do mhúineadh do pháistí an t-eolas agus na scileanna a bheidh in ann TFC a úsáid go héifeachtach, go sábháilte agus go freagrach.

CIBEARBHULAÍOCHT A THUISCINT:

- Is í an chibearbhulaíocht úsáid TFC (fón póca agus an t-idirlíon de ghnáth) chun mí-úsáid a bhaint as duine eile
- Is féidir é a dhéanamh in áit ar bith agus go leor daoine a bheith páirteach ann
- Is féidir díriú ar dhuine ar bith lena n-áirítear daltaí agus foireann na scoile
- Is féidir bagairtí, imeaglú, ciapadh, cibear-stalcaireacht, vilification, clúmhillleadh, eisiamh, diúltú piaraí, pearsanú, foilsíú neamhúdraithe faisnéise nó íomhánna príobháideacha etc. a áireamh leis.
- Cé go mbaineann an bhulaíocht le hiompar nach bhfáiltítear roimh ré, deir na **Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus iar-Bhunscoileanna, Meán Fómhair 2013:**

2.1.3. Ina theannta sin, i gcomhthéacs na nósanna imeachta seo, measfar gur iompar bulaíochta iad an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas a chuireann teachtaireacht, íomhá nó ráiteas aonuaire ar shuíomh líonra sóisialta nó ar fhóram poiblí eile inar féidir breathnú ar an teachtaireacht, ar an íomhá nó ar an ráiteas sin agus/nó arís agus arís eile ag daoine eile.

CAD IS CIBEARBHULAÍOCHT ANN?

Tá go leor cineálacha cibearbhulaíochta ann. Is iad seo a baineadh amach na cineálacha is coitianta:

1. **Teachtaireachtaí téacs** - is féidir a bheith bagrach nó míchompord a chur faoi deara. Chomh maith leis sin san áireamh anseo tá 'Bluejacking' (teachtaireachtaí téacs gan ainm a sheoladh thar achair ghearra ag baint úsáide as teicneolaíocht bluetooth gan sreang)
2. **Pictiúr / gearrthóga físe trí cheamaraí fón póca** - íomhánna a sheoltar chuig daoine eile chun an t-íospartach a bhraitheann faoi bhagairt nó náire
3. **Glaonna fón póca** - glaonna ciúin, teachtaireachtaí maslacha nó fón an íospartaigh a ghoid agus é a úsáid chun daoine eile a chiapadh, chun a chreidiúint go bhfuil an t-íospartach freagrach
4. **Ríomhphoist** - ríomhphoist atá bagrach nó bulaíochta, a sheoltar go minic ag baint úsáide as ainm bréige nó ainm duine eile
5. **Bulaíocht seomra comhrá** - freagraí a chur ar leanaí nó ar dhaoine óga nuair a bhíonn siad i seomra comhrá gréasánbhunaithe
6. **Teachtaireachtaí meandaracha (IM)** - teachtaireachtaí míthaitneamhacha a sheoltar agus déanann leanaí comhráite fíor-ama ar líne ag baint úsáide as MSM (Microsoft Messenger), Yahoo Chat nó uirlisí dá leithéid
7. **Bulaíocht trí láithreáin ghréasáin** - úsáid blaganna clúmhillteacha (logaí gréasáin), láithreáin ghréasáin pearsanta agus láithreáin phearsanta phearsanta 'spás gréasáin féin' ar líne ar nós You Tube, Facebook, Ask.fm, Bebo (a oibríonn trí shíniú ar scoil amháin, rud a chiallaíonn go bhfuil sé éasca íospartach a aimsiú) agus Myspace - cé go bhfuil daoine eile ann.

Míniú ar théarmaí slang a úsáidtear agus tagairt á déanamh do ghníomhaíocht chibearbhulaíochta:

1. **'Flaming'**: Troideanna ar líne ag baint úsáide as teachtaireachtaí leictreonacha le teanga feargach agus vulgar
2. **'Ciapadh'**: Teachtaireachtaí ionsaitheacha, míshásta agus maslacha á seoladh arís agus arís eile
3. **'Cibear-Stalcaireacht'**: Teachtaireachtaí a sheoladh arís agus arís eile lena n-áirítear bagairtí díobhála nó atá an-imeaglú nó ag gabháil do ghníomhaíochtaí eile ar líne a dhéanann eagla ar dhuine as a shábháilteacht féin
4. **'Díghráidú'**: 'Dí-armáil' duine ar líne. Gossip éadrócaireach nó ráflaí a sheoladh nó a phostáil faoi dhuine chun damáiste a dhéanamh dá cháil nó dá cairdeas

5. **'Impersonation'**: Ag ligean ar dhuine eile a bheith ina dhuine eile agus ábhar a sheoladh nó a phostáil ar líne a dhéanann duine éigin ag breathnú go dona, faigheann sí /dó i dtrioblóid nó i mbaol, nó a dhéanann damáiste di/a cháil nó a chairdeas
 6. **'Outingand Trickery'**: Duine éigin a chleasú i nochtadh faisnéis rúnda nó náire a roinntear ansin ar líne
 7. **'Eisiamh'**: Duine a eisiamh d'aon ghnó ó ghrúpa ar líne, cosúil le 'liosta cairde'
- Níl an liosta seo uileghabhálach agus leanann na téarmaí a úsáidtear ag athrú.

AIDHMEANNA BEARTAIS:

- Chun a chinntiú go dtuigeann daltaí, baill foirne agus tuismitheoirí cad é an chibearbhulaíocht agus conas is féidir é a chomhrac
- Chun a áirithiú go n-aontaítear le cleachtais agus nósanna imeachta chun teagmhais chibearbhulaíochta a chosc
- Chun a áirithiú go ndéileálfar go héifeachtach agus go tapa le teagmhais thuairiscithe cibearbhulaíochta.

NÓSANNA IMEACHTA CHUN CIBEARBHULAÍOCHT A CHOSC:

- Cuirfear an fhoireann, na daltaí, na tuismitheoirí agus an Bord Bainistíochta (BoM) ar an eolas faoi shaincheisteanna a bhaineann leis an gcibearbhulaíocht trí úsáid a bhaint as cleachtaí cuí múscailetear feasachta
- Foghlaimid daltaí faoi chibearbhulaíocht trí Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte (OSPS), tionóil, gníomhaíochtaí seachtaine cairdeas agus tionscadail churaclaim eile
- Rachaidh an scoil i mbun cainte chun ceardlann a éascú ar chibearbhulaíocht don 5ú agus don 6ú rang gach bliain. Beidh ranganna 1 go 6ú páirteach sa chlár 'Bulaíocht i gCíbear-Domhan'.
- Cabróidh CPD foirne (Forbairt Ghairmiúil Leanúnach) le foghlaim faoi theicneolaíochtaí reatha
- Cuirfear eolas agus comhairle ar fáil do thuismitheoirí maidir le conas an chibearbhulaíocht a chomhrac
- Síneoidh daltaí conradh um Úsáid Inghlactha TFC (Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide)
- Beifear ag súil go síneoidh tuismitheoirí conradh Um Úsáid Inghlactha TFC roimh chlárú agus a bhrí lena leanaí a phlé
- Iarrfar ar dhaltaí agus ar thuismitheoirí gach teagmhas cibearbhulaíochta a thuairisciú don scoil
- Déanfar imscrúdú, taifeadadh, stóráil i dtuairiscí uile na cibearbhulaíochta i agus faireachán a dhéanamh orthu go rialta
- Beidh feidhm ag nósanna imeachta inár bPolasaí Frithbhulaíochta scoile
- Déanfar teagmháil leis na póilíní i gcásanna ina bhfuil ábhar mídhleathach iarbhír nó amhrasta
- Déanfar athbhreithniú bliantúil ar an bpolasaí seo. Beidh daltaí, tuismitheoirí agus baill foirne páirteach in athbhreithniú agus athbhreithniú a dhéanamh ar an bpolasaí seo agus ar aon nós imeachta scoile goilmhar

EOLAS DO DHALTAÍ:

Má tá tú á bulaíocht ar an nguthán nó ar an Idirlíon:

- Cuimhnigh, ní bhíonn do locht riamh ar an mbulaíocht. Is féidir é a stopadh agus is féidir é a rianú de ghnáth.
- Ná déan neamhaird den bhulaíocht. Inis do dhuine a bhfuil muinín agat as, mar mhúinteoir nó tuismitheoir nó glaoigh ar líne chomhairle.
- Déan iarracht socair a choinneáil. Má tá eagla ort, déan iarracht é a thaispeáint chomh beag agus is féidir. Ná bí feargach, ní dhéanfaidh sé ach an duine bulaíocht is dóichí a leanfaidh tú ar aghaidh.
- Ná tabhair amach do shonraí pearsanta ar líne - má tá tú i seomra comhrá, ná rá cá bhfuil cónaí ort, an scoil a théann tú chuig, do sheoladh ríomhphoist etc. Is féidir leis na rudaí seo go léir cabhrú le duine atá ag iarraidh dochar a dhéanamh duit pictiúr a thógáil fút.
- Coinnigh agus sábháil aon ríomhphoist bhulaíochta, teachtaireachtaí téacs nó íomhánna. Ansin is féidir leat iad a thaispeáint do thuismitheoir nó do mhúinteoir mar fhianaise.
- Más féidir leat, tabhair nóta faoin am agus seoladh teachtaireachtaí nó íomhánna bulaíochta dáta, agus tabhair faoi deara aon sonraí faoin seoltóir
- Tá go leor comhairle ar líne ann maidir le conas freagairt don chibearbhulaíocht. Mar shampla Ie.reachout.com agus www.wiredsafety.org roinnt leideanna úsáideacha.

Téacs/teachtairachtaí físe

- Is féidir leat stop a chur go héasca ag fáil teachtaireachtaí téacs ar feadh tamaill trí theachtairachtaí isteach a chasadh as ar feadh cúpla lá. D'fhéadfadh sé seo stop a chur leis an duine a théacsáíonn tú trí na daoine a chreideann gur athraigh tú d'uimhir theileafóin
- Má leanann an bhulaíocht, is féidir leat d'uimhir theileafóin a athrú. Iarr ar do sholáthraí seirbhíse soghluaiste faoi seo.
- Ná freagra a thabhairt ar théacs maslach nó imní nó teachtaireachtaí físe.
- Beidh uimhir ag do sholáthraí seirbhíse soghluaiste duit fáinne nó téacs chun bulaíocht teileafóin a thuairisciú. Tabhair cuairt ar a láithreán gréasáin le haghaidh sonraí.
- Ná scrios teachtaireachtaí ó cyber bullies. Ní gá duit iad a léamh, ach ba chóir duit iad a choinneáil mar fhianaise.

Suíomhanna Gréasáin

www.spunout.ie

www.childnet.int.org

www.kidsmart.org.uk/beingsmart

www.antibullying.net

www.bbc.co.uk/schools/bulaíocht

<http://ie.reachout.com>

www.childline.ie/index.php/support/bullying/1395

www.abc.tcd.ie

www.chatdanger.com

www.sticksandstones.ie

www.kidpower.org

Tiomsaithe i gcomhairle le múinteoirí, SNAanna, tuismitheoirí /caomhnóirí (suirbhé ríomhphoist) agus pobal níos leithne (nuachtlitir pharóiste)

Sínithe:	Sínithe: Michelle Ní Thuama
Cathaoirleach, Bord Bainistíochta	Príomhoide
Dáta: 2020/2021	Dáta: 2020/2021